тивів яких обумовлює збалансованість реакцій – як на стимули до особистого збагачення і добробуту, так і на стимули до забезпечення загальносуспільних інтересів. І це буде закладено у відповідних ментальних моделях, які формуватимуть економічну поведінку більшості індивідів. З'ясування впливу таких моделей на вибір джерел економічного розвитку соціально-економічних систем і може стати предметом наступних досліджень.

Література

1. Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки / Д.Норт. Пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 2000. – 198 с.
2. Senge, Peter. The Fifth Discipline / Peter Senge. – New York: Doubleday, 1990.
3. Грановская Р.М. Психология веры / Р.М. Грановская. – СПб.: Речь, 2004. – 576 с.
4. Смульсон М.Л. Дослідження ментальної моделі світу засобами наративізації / М.Л. Смульсон. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://vuzlib.com/content/view/1020/94/
5. Ліндсі, Стейс. Культура, ментальні моделі і національний добробут / Стейс Ліндсі // Ї. – 2008. – № 53. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/n53texts/lindsay.htm.
6. Богданов А. Основные элементы исторического взгляда на природу / А. Богданов. – СПб., 1899.
7. Veblen T. The Place of Science in Modern Civilization and Other Essays / T. Veblen. – N.Y.: Huebsch, 1919.
8. Hamilton W. H. The Institutional Approach to Economic Theory / Walton H. Hamilton // American Economic Review. – 1919. – № 9. – P.309-318.
9. Commons J.R. Institutional Economics / J.R. Commons // The American Economic Review. – Vol. 21. – № 4. – (Dec. 1931). – P. 648-657.
10. Вільямсон О. Е. Економічні інституції капіталізму: Фірми, маркетинг, укладання контрактів /О.Е.Вільямсон. – К.: АртЕк, 2001.– 472с.
11. Кирдина С. Институциональная структура современной России: эволюционная модернизация / С. Кирдина. // Вопросы экономики. – 2004. – №10. – С. 89 – 98.
12. Вольчик В.В. Нейтральные рынки, ненейтральные институты и экономическая эволюция / В.В. Вольчик // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2003. – № 12, т. 2. – С. 55-68.
13. Гриценко А.А. Институциональная архитектоника: объект, теория и методология / А.А. Грищенко // Постсоветский институционализм: монография. – Под ред. Р.М. Нуреева, В.В. Дементьева. – Донецк: «Каштан», 2005. – 480 с. – С. 49-74.
14. Белокрылова О.С.Влияние экономических институтов на производство и накопление знаний / О.С. Белокрылова, М.М. Скорев // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2003. – № 2, т. 1. – С.76 -83.
15. Йохна М.А. Про деякі підходи до визначення інституцій / М.А. Йохна // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Сер.: економічна. – Донецьк, ДонНТУ. – 2007. – Вып.31-1 (117).– С.126-131.

Статья поступила в редакцию 17.06.2011

О.М. САФРОНОВА, ***к.держ.упр., доцент,***
Національна академія державного управління при Президентові України (м.Київ),

ІНСТИТУЦІЙНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ ТА ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Формування інституційного середовища сучасної ринкової економіки потребує безумовної державної участі. Значення держави в інституційному виробництві особливо зростає в умовах ринкової трансформації господарських систем, коли вона стає фактично головним агентом впливу, що має реальні і нерідко виключні можливості для проведення такого роду перетворень. Іншими словами, в умовах трансформаційних зрушень від дії чи бездіяльності державних структур, від якості, повноти і ефективності державних інститутів залежить спрямованість господарської поведінки всіх суб'єктів економічних відносин та результативність функціонування всіх галузей і секторів національної економіки.

© О.М. Сафронова, 2011

Це правило розповсюджується й на процес становлення такого специфічного інституту ринкової економіки, яким є ринок корпоративного контролю. На цьому ринку здійснюються операції купівлі-продажу достатньо великих пакетів акцій (часток в статутному капіталі) господарських товариств, які дозволяють покупцю отримати права контролю над корпораціями і замінити власників та менеджерів відповідних компаній. Права власності на пакет акцій (частку в статутному капіталі) товариства є інструментами реалізації корпоративного контролю, а товарами, по суті, виступають самі корпорації [1, с.5-6; 4, с.11; 6, с. 5-6]. Предметом угод на цьому ринку стає фактичне здійснення права власності на відповідні активи компаній, а формами його придбання – угоди купівлі-продажу пакетів акцій (часток в статутному капіталі) і проведення різноманітних варіантів реорганізації компаній (злиття, приєднання, перетворення, поділ, роз'єднання, ліквідація тощо) [3, с.66-73; 5, с.250-253]. Запровадження ринку корпоративного контролю дозволяє швидко замінювати неефективний менеджмент ефективним і своєчасно розв'язувати агентські конфлікти, суттєво підвищуючи рівень капіталізації та якість управління компаніями [3, с.97-99]. Серед наваго-міших інституційних чинників формування ринку корпоративного контролю є законодавча і нормативна база регулювання прав і обов'язків всіх учасників корпоративних відносин, практичний досвід формування структур управління господарських структур та укладання відповідних угод, структура власності корпорацій і контроль за її використанням [2, с.62]

У сучасних умовах України цивілізоване функціонування ринку корпоративного контролю часто підміняється рейдерськими, кримінальними схемами перерозподілу власності господарських товариств. Це свідчить про те, що в цій сфері відносин держава виявляє ознаки певної інституційної неспроможності, неефективності виконання функцій ініціатора створення нових інститутів та рушія процесу їх впровадження. З огляду на це актуалізуються завдання визначення пріоритетів відповідної державно-управлінської діяльності, обґрунтування доцільності здійснення заходів з їх реалізації відповідно до реалій господарського життя нашої країни. Виконання цих завдань передбачає насамперед виважену оцінку особливостей становлення вітчизняного ринку корпоративного контролю, з'ясування базових характеристик і мотивацій господарської поведінки його основних суб'єктів.

Проблеми формування ринку корпоративного контролю в Україні є предметом уваги багатьох вітчизняних дослідників, зокрема, Зайцевої Т.Г. [1], Назарової Г.В. [2], Педька А.Б. [3], Переверзєва О.М. [4], Поважного О.С. [5], Черпак А.Є. [6]. Згаданими авторами цілком справедливо зазначається, що відповідні інституційні перетворення в нашій країні відбувались за відсутності довгострокової стратегії, їх перебіг значною мірою зумовлювався впливом кон'юнктурних чинників, пов'язаних із розстановкою політичних сил у той чи інший період [2, с.63-64; 3, с.95; 4, с.8]. В результаті функціонування українського ринку корпоративного контролю нині стикається із численними суперечностями, для розв'язання яких його учасниками нерідко використовуються неправові, рейдерські схеми перерозподілу економічної влади [3, с.96; 6, с.7]. При цьому шляхи подолання наявних протиріч, в тому числі – із застосуванням доцільних інституційних механізмів державного впливу, авторами згаданих публікацій висвітлені далеко не в повній мірі. Недостатньо конкретизованими також залишились питання визначення завдань відповідної державно-управлінської діяльності та засобів їх реалізації щодо компаній із різною структурою власності.

Метою статті є уточнення інституційних умов формування вітчизняного ринку корпоративного контролю та виокремлення пріоритетних завдань держави щодо регулювання його розвитку, визначення доцільних механізмів їх реалізації з урахуванням специфіки функціонування українських компаній в сучасних умовах господарювання.

Визначальними інституційними умовами формування ринку корпоративного контролю в Україні стало проведення форсованої масової приватизації і корпоратизації державних підприємств. Левова частка вітчизняних господарських товариств була створена не класичним шляхом об'єднання капіталів, а шляхом розподілу статутних фондів державних підприємств в процесі реалізації визначених законодавством приватизаційних процедур. Втілення принципу масового продажу акцій компаній за приватизаційні сертифікати за відсутності адекватних механізмів зовнішнього впливу (насамперед, розвиненого фондового ринку) призвело до запровадження на переважній більшості українських підприємств інсайдерської моделі корпоративного контролю,

зорієнтованої передусім на додержання інтересів їх вищих менеджерів [1, с.7; 3, с.95-96].

Здійснення прискореної приватизації в нашій країні не супроводжувалось формуванням необхідних інституційних умов для чіткої специфікації прав власності учасників створених корпорацій та «запуску» необхідних механізмів гарантування їх виконання. Держава на початковому етапі становлення вітчизняного ринку корпоративного контролю фактично дистанціювалась від необхідності запровадження формальних і неформальних обмежень, пов‘язаних із реалізацією правомочностей власності учасників корпоративних відносин. Вигодами від існування такої ситуації скористалися насамперед вищі менеджери відповідних компаній, оскільки саме вони володіли повною інформацією щодо реального стану справ на підконтрольних підприємствах, а тому їх витрати, пов‘язані із захистом своїх прав власності, були мінімальними. Інтереси ж інших власників корпорацій – працівників підприємств, сторонніх (в т. ч. – інституційних) інвесторів, держави (у тих випадках, коли вона виступала в ролі безпосереднього учасника або акціонера відповідних компаній) – при прийнятті управлінських рішень менеджерами компаній нерідко уражалися. Можливості реалізації зазначеними групами власників своїх контрольних функцій суттєво обмежувались через брак достовірної інформації про фінансово-господарське становище приватизованих компаній та слабкість інституту інфорсмента прав власності, тобто визначених механізмів, процедур та інституцій, які забезпечують дотримання норм і правил відповідної господарської діяльності.

Це дозволило вищим менеджерам компаній закріпити своє домінуюче становище в системі управління корпораціями шляхом активного скуповування акцій (часток в статутному капіталі) інших власників. Консолідація значних обсягів корпоративних активів в руках менеджерів часто відбувалась в прихованих формах, із використанням тіньових механізмів нагромадження капіталу і розподілу економічної влади. Вона була тісно пов‘язана із укладенням різноманітних «договірних» альянсів з афілійованими структурами, застосуванням негрошових форм розрахунку, трансфертних цін, схем ухилення від оподаткування [2, с.69-70].

Досить широке розповсюдження отримала практика розмивання первісних пакетів акцій (часток в статутному капіталі) за рахунок додаткових емісій. Такого роду операції, як правило, були зорієнтовані не на залучення інвестицій, а переслідували цілі маніпулювання корпоративним капіталом для потреб подальшого зосередження власності в руках вищого менеджменту компаній. У цьому разі доходи менеджерів практично не залежали від фінансових результатів функціонування господарських товариств, реальної економічної оцінки прийняті ними рішення не отримували.

Внаслідок впливу цих чинників класична агентська проблема корпоративного управління, пов‘язана із розмежуванням функцій власника і найманого менеджера, в «українському варіанті» її втілення дещо модифікувалась: керівник або топ-менеджери вітчизняних компаній водночас є їх великими або навіть мажоритарними акціонерами (власниками). Суміщення в одній особі функцій менеджера і власника значних пакетів акцій (часток в статутному капіталі) створює умови не тільки для отримання вищими керівниками підприємств «класичних» вигод опортуністичної поведінки (встановлення для себе високих посадових окладів, будівництво розкішних офісів тощо), але й підґрунтям криміналізації їх діяльності. Численними є факти, коли менеджери переводять активи підприємств у форми, які є зручними для приватного привласнення, вміло перенаправляють на свою користь фінансові потоки компаній шляхом використання різноманітних схем «відпливу» капіталу у тіньовий обіг, створення дочірніх структур або посередницьких фірм. За цих обставин вищі посадові особи українських компаній часто не зацікавлені в проведенні реструктуризації виробництва, мінімізації витрат, оптимізації товарних і фінансових потоків і тому всіляким чином перешкоджають спробам забезпечення інформаційної прозорості діяльності корпорацій та перерозподілу економічної влади.

Ця ситуація використовується рейдерами: володіючи інформацією про реальний стан справ в компаніях, факти порушення чинного законодавства їх власниками і топ-менеджерами, загарбники посилюють тиск на керівництво та дестабілізують діяльність підприємств шляхом подання різноманітних позовів, арештів активів і рахунків, призупинення господарських операцій тощо. Завдяки цьому досягається штучне заниження капіталізації корпорацій та примушення до укладення угод на придбання її активів за вигідною для рейдерів вартістю.

Такий розвиток подій нині стає майже

традиційною схемою проведення рейдерських атак в корпоративному секторі економіки. Поширення ж цієї схеми, на нашу думку, пояснюється тим, що інших, легальних механізмів перерозподілу економічної влади в компаніях сьогодні фактично не існує. Інструментарій вітчизняного фондового ринку є надзвичайно вузьким, технології та інфраструктура фондової торгівлі – недосконалими. При цьому більшість українських компаній не є публічними, оскільки емітовані ними цінні папери не обертаються на ринку. Внаслідок високої концентрації власності вітчизняних корпорацій на торги виставляються, як правило, невеликі (міноритарні) пакети акцій (частки в статутному капіталі). Володіння такими активами надає їх власникам суто декларативні права щодо участі в управлінні компанією, які до того ж часто порушуються через недотримання встановленого порядку зберігання цінних паперів, ведення реєстру акціонерів та інших норм корпоративного законодавства. За цих обставин інвестори, які мають довгострокові інтереси, пов‘язані із виробничою діяльністю українських компаній, суттєвої зацікавленості у придбанні таких пакетів акцій (часток в статутному капіталі) не виявляють навіть у тих випадках, коли йдеться про потенційно конкурентоспроможні підприємства. Вони вважають звернення до рейдерських структур менш витратним і більш гарантованим для себе способом здобуття економічного контролю над відповідними господарськими товариствами.

По суті, виникає замкнене коло: вітчизняні корпорації потребують значних фінансових коштів для оновлення виробничої бази і підвищення рівня капіталізації, можливості залучення яких пов‘язуються насамперед із розвитком легального, повноцінного ринку корпоративного контролю, проте інституційне середовище, в якому нині відбувається функціонування цього ринку, не створює необхідних стимулів для його легалізації і фактично зводить нанівець шанси українського корпоративного бізнесу на отримання довгострокових, неспекулятивних інвестицій.

Вихід з такого становища, на думку автора статті, лежить в площині суттєвої модернізації саме інституційних умов функціонування ринку корпоративного контролю в нашій країні. Такого роду заходи не зводяться до окремих процедурних змін в системі укладання угод на цьому ринку. Мова йде про перегляд базових принципів організації цього ринку, в першу чергу – в частині визначення доцільних меж участі держави в його регулюванні. Держава має виступати не тільки в якості «пускового» механізму або ж «кризисного управляючого», який втручається у відносини суб‘єктів ринку корпоративного контролю лише у крайніх, надзвичайних випадках, коли перебіг відповідних господарських процесів становить загрозу для національної економіки в цілому. Уявляється, що роль держави в регулюванні ринку повинна бути більш активною й значущою. Держава має санкціонувати соціально-доцільні інститути, що виникають природнім шляхом в сфері корпоративних відносин, оскільки спонтанна селекція, які свідчить вітчизняна практика, далеко не завжди дозволяє відібрати найкращі, оптимальні варіанти. Держава також виступає в якості найважливішого джерела виникнення і закріплення інститутів координації і розподілу ризиків суб‘єктів ринку корпоративного контролю. У цьому разі держава виступає в іпостасі скоріш неупередженого арбітра і гаранта додержання всіма учасниками цього ринку визначених правил господарської поведінки, ніж стороннього спостерігача. Очевидно, що пріоритети відповідної державно-управлінської діяльності мають визначатися особливостями наявного інституційного середовища функціонування цього ринку, головним чином – потребами заповнення існуючих інституційних «ніш» та прогалин. Стосовно регулювання розвитку вітчизняного ринку корпоративного контролю – це насамперед установлення чіткого порядку специфікації прав власності його суб‘єктів і запровадження надійної системи їх інфорсмента за умов забезпечення балансу інтересів всіх учасників корпоративних відносин, прозорості і захищеності угод.

Перший крок у цьому напрямі – створення надійної системи обліку прав власників акцій (часток в статутному капіталі) вітчизняних корпорацій. Це зумовлено тим, що встановлений нині порядок ведення такого обліку не виключає можливості маніпулювання відповідними базами даних, у деяких випадках – їх фальсифікації, навмисної втрати, вчинення інших шахрайських дій. Відповідні облікові процедури часто встановлюються учасниками системи на власний розсуд, без чіткої прив‘язки до усталених норм і стандартів цієї діяльності. При цьому контроль за додержанням ними ліцензійних правил з боку уповноважених органів влади залишається фрагментарним, використовувані санкції впливу за фактами виявлених порушень – недостатніми.

Паралельне існування окремих систем депозитарного обліку цінних паперів – державних і корпоративних, документарних та бездокументарних - зумовлює збільшення організаційних, технологічних і грошових витрат, і, відповідно, ризиків учасників вітчизняного ринку корпоративного контролю. Варто також додати, що нинішня система депозитарного обліку прав власності власників цінних паперів не створює необхідних гарантій виконання угод з купівлі-продажу відповідних активів. Через відсутність централізованого клірингу і розрахунків типу «поставка проти платежу» в Україні домінують рейтингові котирування, які не показують реальної вартості цих цінних паперів, а тому їх ліквідність залишається вкрай низькою.

Вирішення цієї проблеми пов‘язується із здійсненням уповноваженими органами влади низки заходів, спрямованих на створення Центрального депозитарію цінних паперів і технологічну консолідацію реєстраторів власників іменних цінних паперів та зберігачів цінних паперів у депозитарні установи. Необхідним правовим підґрунтям їх реалізації має стати прийняття Закону України «Про систему депозитарного обліку цінних паперів» [7]. У цьому ж контексті актуальності набуває виконання завдань уповноважених державних структур з підвищення ефективності функціонування системи клірингу та розрахунків за договорами щодо цінних паперів, зокрема, шляхом законодавчого врегулювання статусу центрального контрагента, сприяння запровадженню механізмів зменшення ризиків несвоєчасного виконання або не виконання зобов‘язань сторонами договорів щодо цінних паперів, укладених на фондових біржах, у т. ч. – через створення гарантійного фонду.

Суттєвого удосконалення потребують процедури розгляду звернень учасників корпоративних відносин про порушення їх прав та оперативного реагування на них з боку судової системи. Нині, на жаль, непоодинокими є випадки різного тлумачення судами норм, які становлять правову основу регулювання корпоративних відносин, внаслідок чого створюються підстави для порушення прав та законних інтересів власників (насамперед – міноритарних). З огляду на це створення ефективного судового захисту відповідних прав є невід‘ємною умовою подальшого розвитку ринку корпоративного контролю. Важливо також усіляко сприяти розвиткові позасудових форм вирішення корпоративних та інших конфліктів, стимулюванню передачі спорів в третейські суди, у т.ч. тих, що створені під патронатом саморегулівних організацій професійних учасників фондового ринку.

Пріоритетним завданням держави в сфері регулювання розвитку ринку корпоративного контролю в Україні стає підвищення рівня прозорості здійснення операцій з купівлі-продажу значних пакетів акцій (часток в статутному капіталі) компаній. Інформація, яка нині розкривається учасниками цього ринку, не завжди є достатньою, актуальною та об’єктивною. Існуючі способи її поширення не забезпечують швидкий доступ всіх зацікавлених осіб, що, в свою чергу, призводить до неможливості прийняття ними об’єктивних рішень. При цьому уповноваженими державними структурами не створені необхідні організаційні і правові механізми попередження та припинення шахрайства на ринку корпоративного контролю, зокрема, недостатньо регулюються відносини, пов‘язані з використанням інсайдерської інформації, маніпулюванням вартістю цінних паперів.

Просування в напрямі забезпечення інформаційної прозорості аналізованого ринку потребує налагодження дієвої системи обміну інформацією між уповноваженими органами влади, вироблення єдиної методології, уніфікації процедур і правил збирання та представлення даних про здійснення відповідних господарських операцій та їх учасників. Необхідною передумовою успішного вирішення цих проблем, на нашу думку, є законодавче визначення підстав та критеріїв доступу до відповідної державної інформації, встановлення режиму використання її різних видів, регламентація дій державних службовців та інших представників органів влади при роботі з інформацією господарських товариств, яка становить їх комерційну таємницю.

Необхідно суттєво оновити нормативно-правову базу, яка визначає правила розкриття інформації компаніями-емітентами, цінні папери яких перебувають у публічному обігу. Це стосується в першу чергу питань поліпшення механізмів контролю уповноважених органів влади за виконанням відповідними компаніями вимог щодо представлення необхідних даних та запровадження ефективних засобів притягнення до відповідальності за порушення таких вимог. У цьому ж контексті важливим завданням є врегулювання питань, пов‘язаних із наданням недостовірної рекламної інформації щодо випуску цінних паперів, закріпленням

норм щодо особливостей розголошення, передачі, надання доступу до інсайдерської інформації про діяльність компаній [8] тощо.

Становлення ринку корпоративного контролю в Україні визначалось насамперед потребами форсованої масової приватизації і корпоратизації державних підприємств. Здійснення такого роду заходів не супроводжувалось формуванням системи чіткої специфікації прав власності учасників створених корпорацій та необхідних механізмів гарантування їх виконання. Внаслідок цього в інституційному середовищі функціонування вітчизняного ринку корпоративного контролю існують численні прогалини й суперечності, проявом яких стало виникнення різноманітних конфліктів між учасниками компаній та поширення рейдерських, кримінальних схем перерозподілу влади в корпоративному секторі національної економіки.

Вирішення проблеми забезпечення належних інституційних умов для розвитку повноцінного, легального ринку корпоративного контролю в сучасних умовах України пов‘язується із активізацією ролі держави в регулюванні відповідних господарських процесів, насамперед – в частині установлення чіткого порядку специфікації прав власності учасників корпоративних відносин і запровадження надійної системи їх інфорсмента, прозорості і захищеності угод.

З огляду на це аргументовано доцільність здійснення низки заходів, спрямованих на вирішення завдань формування єдиної системи депозитарного обліку цінних паперів та централізованого клірингу операцій їх купівлі-продажу, удосконалення судових процедур і правил розгляду звернень учасників корпоративних відносин про порушення їх прав, підвищення рівня інформаційної прозорості діяльності суб‘єктів ринку корпоративного контролю тощо.

Перспективними напрямами подальших досліджень автор статті вважає аналіз інституційних передумов підвищення ефективності використовуваних засобів державного регулювання ринку корпоративного контролю, становлення цілісної системи державного регулювання корпоративних відносин в Україні.

Література

1. Зайцева Т.Г. Організаційно-економічний механізм розподілу та реалізації корпоративного контролю в акціонерних товариствах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : Спеціальність 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Т.Г.Зайцева. – Харків, 2008. – 20 с.

2. Назарова Г.В. Структура власності в моделях корпоративного контролю промисловості / Г.В. Назарова // Фінанси України. – 2003. - № 9. – С.62-70

3. Педько А.Б. Власність, контроль і конфлікт інтересів в акціонерних товариствах : Монограф. / А.Б.Педько. – К. : Видав. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 325 с.

4. Переверзєв О.М. Господарсько-правове забезпечення корпоративного контролю в акціонерних товариствах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : Спеціальність 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / О.М.Переверзєв. – Донецьк, 2004. – 20 с.

5. Поважний О. С. Корпоративне управління. / О.С.Поважний. – Донецьк : Норд-Прес, 2005. – 337 с.

6. Черпак А.Є. Розвиток корпоративного контролю в умовах трансформації економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : Спеціальність 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А.Є.Черпак. – К. , 2006. – 20 с.

7. Про систему депозитарного обліку цінних паперів: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua /pls/zweb_n/ webproc4 _1?id =&pf3511=33099

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо інсайдерської інформації: Проект Закону України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ssmsc.gov.ua/ RAProject.aspx?RAProjectID=472

Статья поступила в редакцию 21.07.2011